

26. 1. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vstup země do EU dopadne na pacienty, lékaře i pojišťovny

Od květnového vstupu České republiky do Evropské unie se Češi budou moci léčit ve 28 členských zemích a pojišťovny to zaplatí. Lékaři a sestry budou moci v unii pracovat, na jejich místa zřejmě zase přijdou kolegové ze zahraničí. Nemocnice, ambulance a lékárny, zejména v příhraničí, čeká asi daleko více cizinců. Teoreticky právo na léčení v republice získá vedle deseti milionů Čechů také půl miliardy obyvatel EU. Pojišťovny proto musejí počítat s růstem výdajů - podle některých odhadů až o miliardu. Loni za péči vydaly 147 miliard.

"Nejde jen o turisty a zlomené nohy, spektrum lidí i péče se značně rozšíří," řekl ČTK ředitel Centra mezistátních úhrad Ladislav Švec. Pacienty čeká ovšem jedna nepříjemnost: formuláře, které pro ošetření musejí odevzdat, se vyplňují v jazyce dané země, tedy například v Maďarsku maďarsky. Situace se zjednoduší, až budou evropské zdravotní průkazy. Prozatímni dostanou lidé letos, do roku 2008 je nahradí průkazy elektronické.

Pojišťovny nyní hradí v cizině jen nutnou a neodkladnou péči a bude tomu tak i v prvním měsíci členství. Od 1. června však vstoupí v platnost evropská novela, podle níž budou muset hradit lékařsky nezbytnou péči v té šíři, aby se pacient nemusel kvůli ošetření vracet do vlasti dříve, než plánoval.

Léčení v zemích EU zaplatí pojišťovny turistům, vyslaným zaměstnancům českých firem, studentům a jejich rodinám, pokud je doprovázejí. Dále těm, kdo v ČR pracují, ale bydlí v členské zemi, a jejich rodinám; důchodcům a jejich rodinám, pokud žijí v členské zemi, a uchazečům o zaměstnání, evidovaným na úřadu práce, pokud budou hledat práci v členské zemi.

Lidé se mohou nechat v zahraničí také operovat. "K plánované operaci potřebují souhlas pojišťovny," upozornila ředitelka Všeobecné zdravotní pojišťovny Jiřina Musílková. Péči bude nutné regulovat. Kdyby se nechali operovat v zahraničí všichni, kdo potřebují náhradu kloubu, pojišťovny by to neúměrně zatížilo. Podle ministryně zdravotnictví Marie Součkové budou stanoveny maximální čekací doby; když se například na pacienta nedostane do roka, mohl by se nechat operovat v zahraničí. "Pokud by žádal v dřívějším termínu, souhlas bychom nedali," řekla Musílková ČTK.

Podle prezidenta Svazu zdravotních pojišťoven Ladislava Friedricha lze očekávat, že léčení v ČR vyhledají především Slováci, Poláci, Rakušané a Němci, tedy obyvatelé sousedních zemí, kde se pacienti významně finančně na léčení podílejí. Do českých ordinací je bude lákat to, že se zde neplatí žádné poplatky. Naopak české pacienty bude zřejmě od péče odrážet to, že budou muset v cizině z vlastní kapsy hradit poplatky v zemi obvyklé.

Výhodnější situace nastane pro pojišťovny ze zemí, kde je péče drahá. Platí se totiž v cenách země, kde je péče poskytnuta. Například za německého pacienta, který se v ČR nechá ošetřit, zaplatí česká pojišťovna lékaři v českých cenách. Částku pak bude vymáhat u německého ústavu, u něhož je pacient pojištěn. Německá pojišťovna tak zaplatí méně, než by zaplatila německému lékaři.

Naopak ošetření Čechů v Německu bude pro české pojišťovny drahé - tamní pojišťovna zaplatí lékaři v německých cenách - a tuto částku, někdy až desetkrát vyšší než v tuzemsku, bude vymáhat od české pojišťovny.

Pojišťovny zatíží i to, že budou muset platit péči cizinci i jeho rodině, která s ním do republiky nepřijela. V Evropě totiž platí pojistné živitel rodiny a pojišťovna hradí léčení všem členům. V ČR platí pojistné zaměstnanci a podnikatelé, za děti, ženy v domácnosti a důchodce platí stát. Tento rozdíl v systémech musejí zákonodárci vyřešit právní výjimkou nebo mezistátní smlouvou.

Podle odhadu pracuje nyní z 33.000 činných lékařů v zahraničí jeden až dva tisíce. Měsíčně vydá Česká lékařská komora 20 až 30 potvrzení o profesní bezúhonnosti, jež potřebují lékaři pro práci v cizině. "V dané chvíli je odchod našich lékařů vybalancován příchodem kolegů ze Slovenska, Ukrajiny a Běloruska," řekl ČTK předseda Lékařského odborového klubu Milan Kubek.

Zájem lékařů o práci v zahraničí podle něj roste, důvody jsou hlavně finanční. Zatímco v ČR bere lékař měsíčně v průměru 33.000 korun, v Německu kolem 5000 eur, tedy 165.000 korun.

V německých nemocnicích pracuje nyní na 400 českých lékařů, od nich dostávají nemocnice tipy na kvalitní české kolegy, které se pak snaží cíleně získat. Británie zase provádí v ČR nábor mezi praktiky, protože jich má nedostatek. Čeští lékaři pracují v USA, Skandinávii a v arabských zemích. V českých nemocnicích nacházejí uplatnění zejména lékaři a sestry ze Slovenska. V ČR pracuje 2044 sester ze Slovenska, z nich polovina v Praze. Z jiných zemí je 111 sester, nejvíce Ukrajinek.